

dogovori

glasilo občinske konference SZDL Ljubljana — center

Dne 22. julija bomo Slovenci spet praznovali Dan vstaje. Letos se bomo spominjali časov pred petintridesetimi leti, ko so borci Molniške in Rašiške partizanske čete sprožili prve puške proti fašističnemu okupatorju.

Toda ta naš vsakoletni praznik ni samo časovni spomenik tistim dogodkom. Njegov jubilejni pomen se ostro urezuje v vse življenje, ki ga je naša družba preživela izza leta 1941, veže se z našo sedanjostjo in prihodnostjo. Podoživljamo ga kot simbol tiste bivanjske kvalitete, ki jo odmerjajo pojmi boj, upor, spopad za humanistične ideale, revolucija. Čeprav so se spremene oblike boja, ostaja nespremenjen njegov temeljni smisel. Ta smisel je: najti v sebi moč, da vstaneš zoper krivico in nasilje tudi takrat, ko se zavedaš, da so podrt materialna ravnotežja, tudi takrat, ko razumski račun zanika vero in

Ob 35-letnem jubileju, kar se je začel osvobodilni boj slovenskega naroda

Borci na položajih

up zmage. Kakor smo zoper vsak račun porazili motorizirane divizije tretjega rajha, blokado zahoda in vzhoda in nešteta nasprotja v svojem dosedanjem razvoju, tako bo naš vseljudski odpor, nadaljevalec bojnih tradicij iz enainštiridesetega porazil nasprotja, ki se pred njim dvigujejo od danes na jutri: imperialistične spletke ekonomskih in političnih razsežij, blokavske grožnje in vseh vrst reakcionarne zarote pa tudi lastne slabosti. Z ramo ob rami s svetovnimi silami napredka in človečnosti hočemo ubraniti naše vrednote: pot v samoupravni socializem, neodvisnost in mir — ne glede na žrtve, ki nas v tem boju čakajo.

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda nas prešinja zavest, da seme Rašiške in Molniške čete klije in se razrašča v naših ljudskih množicah. Te množice, povezane v osvobodilno socialistično fronto, gredo pogumno v boj. Verujejo v zmago, ker zaupajo slavnim voditeljem — Zvezki komunistov, Titu in delavskemu razredu, ko vačem bratstva jugoslovanskih narodov.

ZVONE KRŽISNIK

Ob koncu junija je bilo posvetovanje o ustavnem preoblikovanju krajevnih skupnosti v občini Ljubljana Center in organiziranosti njenih družbenopolitičnih organizacij, ki ga je vodil predsednik OK SZDL Lj-Center

Koliko je storjenega v krajevnih skupnostih?

Uvodne besede je podal sekretar OK SZDL Ljubljana-Center Andrej Mlinar. Menil je, da so krajevnne skupnosti v občini kljub mnogim pomanjkljivostim, bodisi subjektivnim ali objektivnim, dosegle lep samoupravni razvoj. Njihov položaj se je okrepil, saj delavec ob odločanju o celovitem dohodku že neposredno odloča tudi o zadovoljevanju svojih osebnih in skupnih potreb, ki jih uresničuje v KS. Ostaja pa nekaj odprtih vprašanj, o katerih je treba razpravljati in najti ustrezne rešitve.

Ugotavljamo, da svet KS kot kolektivni izvršilni organ obravnava tudi zadeve, ki bi jih moral obravnavati zbor delegatov kot najvišji samoupravni organ oziroma zbor delovnih ljudi in občanov. Vzrok temu je preredko sklicevanje zbora delegatov ali zbora delovnih ljudi in občanov. V zboru delegatov KS pa bi moralo biti več delavcev iz združenega dela.

Referenduma razen pri samoprispevku še nismo uveljavili. Roki javnih razprav so pogosto dirka s časom, gradivo prihaja prepozno, da bi ga delegati, delovni ljudje in občani mogli pozorno prebrati in se zavzeto opredeljevati. Večjo pozornost bo treba nameniti pobudam, predlogom in mnenjem občanov.

Stanovanjsko gospodarstvo še ni samoupravno organizirano. 230 hiš, ki bi morale imeti hišni svet, le-tega nima, za 160 hiš so bile predlagane celo prisilne uprave. SZDL in samoupravni organi v KS morajo preprečiti prisilne uprave z ustanavljanjem hišnih svetov.

Naloge hišne samouprave naj bi bile na področju družbene samozaščite, civilne zaščite, reševanja socialnih in stanovanjskih problemov, varstva okolja in še česa, kar sodi v interes KS.

Delegacije KS so se v svojem občinskem zboru že uveljavile, ne moremo pa še biti zadovoljni z delom splošne delegacije SIS.

Sodelovanje KS s SIS na občinski ravni se je izboljšalo, prav tako sodelovanje KS s temeljnimi in drugimi organizacijami združenega dela. Vendar med njima še ni povsem uveljavljen družbeno ekonomski odnos.

Razmisliti bi veljalo o združevanju KS v skupnost KS zaradi združevanja sredstev in še vrste skupnih nalog, kot na primer za izgradnjo družbenih centrov. Večina KS iz Centra je navezala stike in podpisala listine o pobratenju z drugimi KS v Sloveniji in bratskih republikah.

KS in občinska skupščina dobro sodelujejo, njeni organi pa bi se morali več posvetovati s KS o urbanističnih, komunalnih in še katerih zadevah.

Občinski proračun in TOZD ter druge OZD so glavni vir financiranja KS. V zakonu o združenem delu je treba proučiti možnosti za trajno zagotavljanje materialne osnove KS. Proučiti je treba tudi ustavno možnost, da občina odstopi sredstva od davkov in taks KS.

Informiranje v KS dejansko še ni doseglo vključevanja vseh delovnih ljudi in občanov v politična in samoupravna dogajanja KS in zunaj nje. Morda bi k temu pripomogli krajevni bilteni, ki bi izhajali ob po-

membnejših dogajanjih. Pri obveščanju bi lahko odigrali vidnejšo vlogo »Dogovori«, vendar bodo to zmogli le ob večji pomoči in sodelovanju KS.

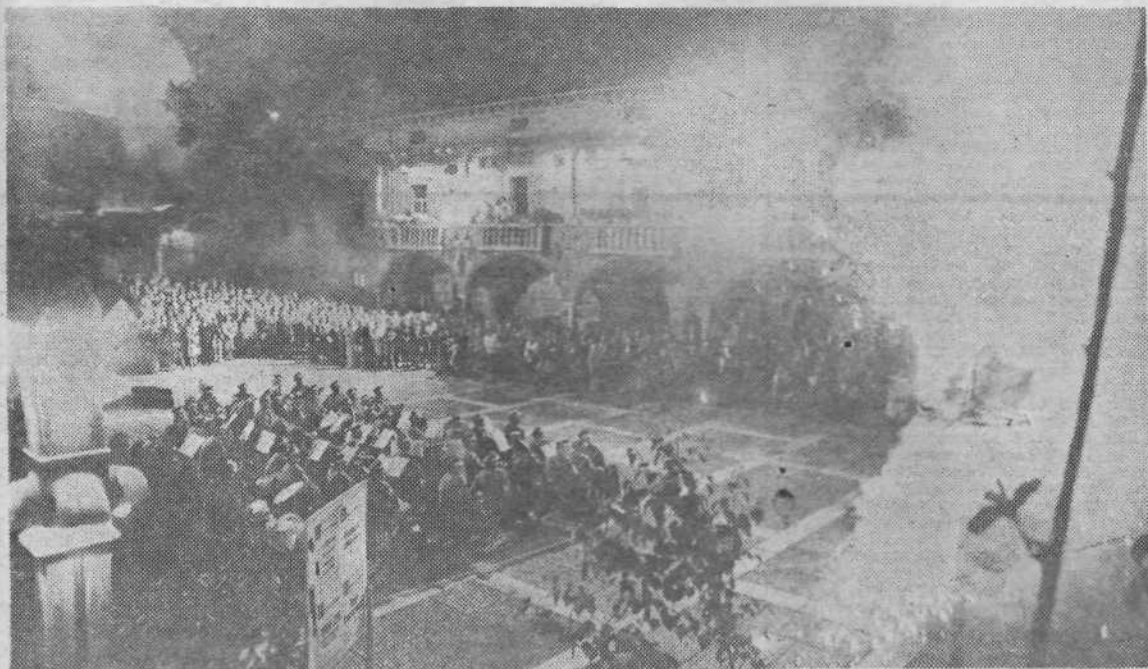
Statuti KS so v dveh letih zaradi sprememb postali že nekoliko zastareli, spremembam je svoj statut prilagodila le KS Tabor.

Frontno načelo delovanja družbeno političnih organizacij v KS se je že uveljavilo, oblika politične koordinacije vseh vodilnih kadrov je že ustaljena, včasih pa že dobiva tudi nezaželen foramski prizvok. Medtem ko smo lahko zadovoljni z dejavnostjo borcev, pa ne moremo biti povsem zadovoljni z mladinci. Njihovi vzgoji in vključevanju v življenje KS bo treba zato nameniti več pozornosti. Čutiti je potrebo po večjem vključevanju komunistov v delo KS, zato velja razmisliti o predlogu, da bi v okviru sveta ZK v KS oblikovali aktiv komunistov občanov. Pravkar poteka ustanavljanje svetov delegatov osnovnih organizacij sindikata v TOZD in drugih OZD na območju KS. To bo omogočilo večjo medsebojno povezavo med združenim delom in KS.

Če se ozremo na delo SZDL moramo, žal, ugotoviti, da je še vse preveč fronta forumov in vse premalo fronta delovnih ljudi in občanov. V občini je približno 20.00 članov SZDL, v njenih organih pa je delavskih približno 700 članov. Terenski odbori SZDL na Taboru in Poljanah — drugje jih ni — še niso polno zaživel.

Težišče političnega dela je treba z občinske prenesti na krajevno raven, kar bo že sa-

Nadaljevanje na 6. str.

Festival teče

Konec junija so se v Križankah pričele XXIII. mednarodne poletne igre in v njihovem okviru VII. baletni bienale. Direktor in umetniški vodja festivala, dr. Henrik Neubauer, je v uvodnih besedah poudaril pomen festivala, otvoril pa ga je predsednik skupščine mesta Ljubljana inž. Tone Kovič. Po končani slovesnosti so si obiskovalci ogledali premiero in tudi prvo ljubljansko uprizoritev baleta »Kitajska pravljica«.

(Foto: JANEZ PUKŠIČ)

iz vsebine:

- Osmá seja OKZKS Lj.-Center str. 3
- Tribuna občanov str. 5
- Kakšno naj bo samoupravno sodstvo str. 7
- Iz združenega dela str. 8—9
- Malčki centra v Savudriji str. 10
- Ljubljanski trg danes in jutri str. 11

Plan mora biti odraz hotenja in zmožnosti delavcev samih

Nadaljevanje s 3. strani

leta 1976 so pod pričakovanimi in predvidenimi rezultati v resoluciji in smernicah. Najbolj neugodni rezultati so bili doseženi v trgovini, ki je najmočnejša panoga gospodarstva v občini. Zato je potrebno zagotoviti, da delavci v organizacijah združenega dela ocenjujejo svoje rezultate ob periodičnih obračunih za prvo polletje v luči programov in sklepov, ki so bili sprejeti že ob stabilizacijski akciji lani. Ob tem je potrebno odkriti in analizirati vse tiste dejavnike, ki onemogočajo ali zavirajo izvajanje teh programov. Seveda pa je potrebno poiskati tudi subjektivne vzroke za nastalo stanje in odgovornost vseh tistih nosilcev programov, ki so bili v stabilizacijski akciji konkretno opredeljeni. Tudi same stabilizacijske programe je potrebno dopolniti in jih prilagoditi sedanjemu stanju in novim ugotovitvam. Vse elemente, ki sestavljajo stabilizacijske načrte, pa je potrebno vgraditi tudi v plane srednjeročnega razvoja in iz njih izhajajoče letne programe.

Trgovina mora postati soplaner proizvodnje

Ugotovljeno je bilo, da je bilo ob izdelavi srednjeročnih planov in njegovih osnov posvečeno premalo pozornosti enemu osnovnih faktorjev, na katerem slonijo predvidevanja srednjeročnega razvoja, in to analizi trega in tržnih razmer v naslednjem obdobju. Zaradi tega tudi posamezni kazalci za izdelavo srednjeročnih programov nerealno presegajo predvidena razmerja v republiki, mestu in občini.

Na tem področju je še posebno pomembna obveznost organizacij združenega dela s področja trgovine, ki naj v okviru ustavnega združevanja s proizvodnimi organizacijami in na osnovi razprave o skupnem programu razvoja analizirajo stanje na tržišču in dajo gospodarstvu vse informacije, da bi bili skupni programi lahko čimbolj realni. Prav tako je naloga trgovinskih organizacij, da izdelajo tudi operativne programe za izvajanje skup-

no odgovorjenih ciljev razvoja.

Eden osnovnih ciljev srednjeročnega programa razvoja je kvalitetnejše gospodarjenje, kot je bilo v preteklih letih, ko je bil razvoj, posebno v občini, v glavnem stihistijski. Pri tem je pomemben element prav gotovo tudi uvajanje nove, sodobnejše tehnologije. Tega je bilo do sedaj vse premalo, delno tudi zaradi nizke akumulativne sposobnosti gospodarstva, še bolj pa zaradi odsotnosti kvalitetnih programov. Ti pa so seveda v veliki meri odvisni predvsem od kadrov v delovnih organizacijah.

Za izdelavo takih programov pa je seveda nujno združevanje dela in sredstev. Tako so zelo aktualni sklepi 6. seje OK ZKS in zborov občinske skupščine, ki so opozorili na stanje in zahtevali, da se na nekaterih področjih naredijo programi združevanja, na primer trgovine s proizvodnjo, malo-prodajne trgovine, manjše zunanjetrgovinske organizacije, projektantske organizacije in gostinske organizacije med seboj, saj le sposobno in povezano združeno delo lahko realizira pomembnejše in večje razvojne programe.

Plane SIS kar najhitreje vskladiti

Že na svoji šesti seji je OK ZKS ugotovila vrsto pomanjklivosti pri organiziranju samoupravnih interesnih skupnosti in njihovem delovanju. Posledica tega pa je predvsem, da še vedno niso dokončno pripravljeni samoupravni sporazumi o osnovah planov niti osnutki planov na teh področjih. Tisti dokumenti v posameznih SIS, ki pa so že pripravljeni, pa so nevsklajani. Zaradi teh ugotovitev je bil premaknjen celo rok za njihovo sprejetje. Postavljena pa je bila zahteva, da se dokumenti pripravijo v takih rokih, da bo možno pred njihovim sprejemanjem v TOZD opraviti tudi javno razpravo o teh srednjeročnih programih, v katerih morajo biti posebej obravnavana vprašanja nadaljnjega razvoja delegatskega mehanizma in združevanje organizacij s področja družbenih dejavnosti, racionalizacije strokovnih služb, skratka, da bodo našla mesto vsa tista vprašanja, na katerih so imeli delavci v združenem delu ob sprejemanju letnih planov že pripombe.

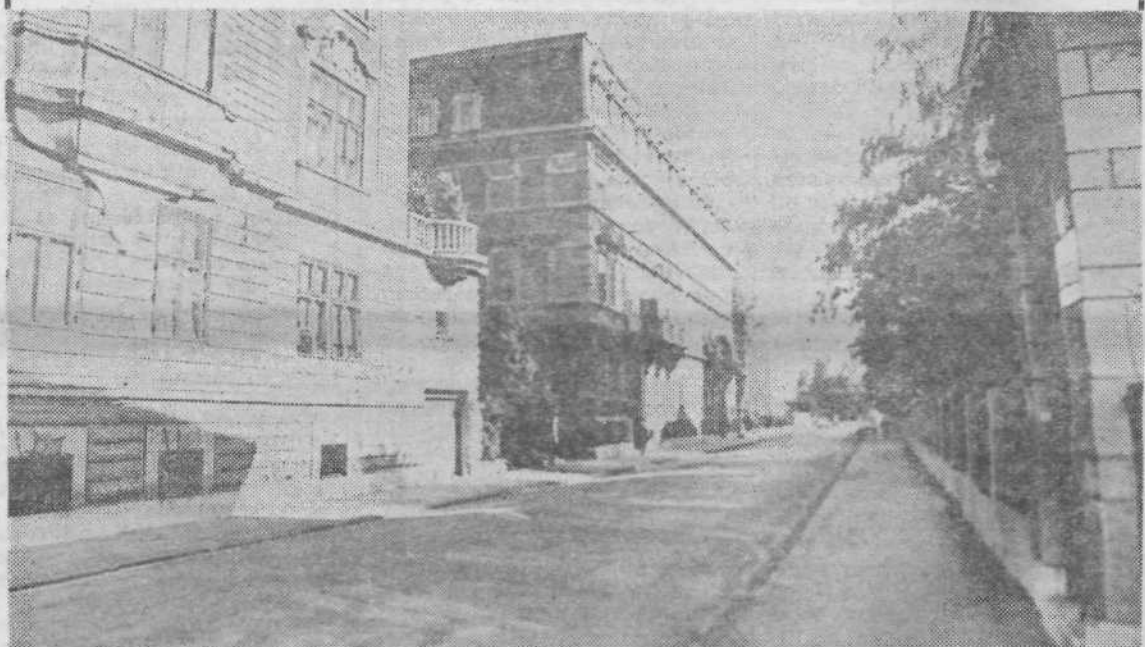
MISO JAVORNIK

Po čem je idila?

Sliki prikazujeta Trg mladinskih delovnih brigad (ali stikališče Tržaške in Prešernove ceste) ter Levstikovo ulico ob istem času. V razpravi okrog prometne ureditve Prešernove ceste je bilo izrečenih že kup besed, predvsem še ob predlogu, da naj bi del prometa prevzela tudi Levstikova ulica. Tako naj bi razbremenila predvsem del Prešernove od Erjavčeve do MDB ter tudi sam trg. Mnenja se krešejo, čas teče, omenjeni del cest pa se duši v dimu in smradu izpušnih plinov po polzevo vozečih jeklenih konjičkov, sporna ulica pa se, daleč od tega, mirno sonči. Ni moj namen buriti duhove — le ob pogledu na obe sliki razmišljam o tem, kako lepo bi bilo, če bi si križe s cestnim križem Ljubljanci le bolj enakovredno razdelili. S tem bi pripomogli tudi naporom mesta pri razreševanju prometne zagate kajti obvoznice jeklene reke s v tem predelu verjetno šd dolgo ne bodo preusmerile drugam.

M. Javornik — foto I. Selan

Nadaljevanje s 1. strani

Koliko je storjenega v KS?

mo po sebi spodbudilo sodelovanje delovnih ljudi in občanov in onemogočilo forumsko delovanje. K uresničevanju te naloge so poklicane družbeno politične organizacije v KS, saj prav te lahko največ prispevajo k uspehu. Z ustanavljanjem terenskih odborov SZDL bi organizacijo zelo okrepili v KS. Tako se bo SZDL neposredno naslanjala in izhajala iz interesov delovnih ljudi in občanov. Terenske odbore, ki imajo bogato zgodovinsko tradicijo iz NOB, bi ustanovili na območjih s približno tisoč do poldruhi tisoč prebivalcev, šteli pa naj bi 7 do 9 iz svojega okolja izvoljenih občanov. Ustrezneje bi se morala SZDL organizirati tudi na občinski ravni.

Kadrovsko bazo v KS je treba razširiti. Vsaka KS mora imeti zagotovljene družbene prostore, ker brez njih ni osnovnega pogoja za uspešno delovanje.

Terenski odbori

O delu komisije za organiziranost in razvoj pri OK SZDL od januarja, ko je predsedstvo OK SZDL sprejelo osnovne teze

o oblikovanju terenskih odborov, je spregovoril predsednik komisije Janez Hafner. V občini Ljubljana Center sta samo dve krajevni skupnosti resneje pristopili k oblikovanju terenskih odborov: KS Tabor in KS Poljane. Prva je že oblikovala pet sosesk, ki se organizacijsko približno pokrivajo z volilnimi enotami. Na območju soseske delujejo tudi osnovne organizacije ZK, ki so se že vključile v aktualne družbenopolitične naloge v krajevni skupnosti, kot na primer v razprave ob sprejemanju novega krajevnega statuta, srednjeročnega družbenega plana itd.

Na Poljanah so terenski odbori, bili naj bi štirje, pravzaprav šele v fazi nastajanja.

V vseh drugih krajevnih skupnostih občine Ljubljana Center kot tudi v drugih ljubljanskih občinah o terenskih odborih še razmišljajo. Najdlje so prišli v občini Bežigrad, kjer imajo na vaškem območju vaške odbore, ki štejejo po tri člane.

Janez Hafner je v nadaljevanju dejal, da bi bilo primerno, glede na tradicijo iz NOB, terenske odbore SZDL imenovati

krajevne organizacije. Prvotno je bilo zamišljeno, da bi terenski odbori imeli zaledje petsto do tisoč občanov, komisija pa predlaga, da bi bilo zaledje večje. Terenski odbori naj bi pokrivali območje s tisoč do tisoč petsto prebivalcev.

S tem v zvezi bo treba namestiti več skrbi delu hišnih svetov, da bi ti razširili vsebino svojega dela na področje družbene samozagrade, komunalne graditve, urbanistične ureditve...

Komisija meni, da bi bilo dobro pripraviti določila terenskih odborov.

Osnova za delo terenskega odbora mora biti krajevna konferenca. Tudi kadrovsko naj bi se tesneje povezali. Tako naj bi bil predsednik terenskega odbora hkrati član izvršnega odbora.

Tudi druge družbenopolitične organizacije bi morale biti organizirane na terenu. Izkušnje take organiziranosti ZK v KS Tabor so spodbudne. Po podobni poti bi verjetno morali kreniti tudi ZZB in ZSM. Podobna organiziranost sindikata pa ostaja še tema razpravljanja.

Vsebinsko dela terenskih odborov bi zaenkrat lahko opredelili tako:

1. Obveščanje občanov in izmenjava stališč z zbori občanov ipd.
2. Terenski odbor naj bi od-

igral svojo politično vlogo pri razčiščevanju aktualne družbenopolitične problematike.

3. Spremljanje in razvijanje vseh oblik samouprave krajanov.

4. Kadrovska politika. V okviru krajevne konference naj bi imeli terenski odbori spiske dvesto ali tristo evidentiranih možnih kandidatov. Te spiske naj bi pošiljali krajevni konfereci ali krajevni skupnosti.

Ob oblikovanju krajevne konference kot fronte vseh družbenopolitičnih organizacij bo potrebno nekoliko preoblikovati krajevno konferenco samo.

Pismeni poziv

V razpravi je tovarš Bertoncelj povedal, da je bilo poprej na zborih delovnih ljudi in občanov navadno 80 do 90 udeležencev, zdaj pa so prek sosesk uspeli pridobiti blizu 150 občanov in delovnih ljudi. Komuniste v krajevni skupnosti so pismeno pozvali, naj se vključijo v dejavnost krajevne in stanovanjske samouprave. Vendar so se komunisti v nasprotju s pričakovanjem skromno odzvali. Tudi mladi komunisti, ki so bili sprejeti med člane šele pred kratkim, se v tem primeru niso izkazali.

Hišni sveti imajo pomembno vlogo povezave vsake hiše s krajevno samoupravo. V samo-

upravni stanovanjski skupnosti bo treba spremeniti dosednji način dela, ki je premalo učinkovit. Hišnim svetom bi bilo treba pomagati s posvetovanji in drugimi oblikami pomoči.

Dva stebra krajevne samouprave

V nadaljevanju razprave je tovarš Škulj dejal, da delavci zadovoljujejo svoje interese, obseg le-teh pa je odvisen tudi od tega, ali delavci na območju KS stanujejo ali samo delajo. Organizacijsko je treba krajevno samoupravo v občini nasloniti na dva stebra: na hišno samoupravo in na povezovanje z OZD in z delovnimi skupnostmi, ki so na območju občine Center še zlasti številne.

Tako imenovano prisilno upravo bi smeli uporabiti predvsem takrat, ko so odnosi v večstanovanjski hiši porušeni do te mere, da hišne samouprave ni. Namen prisilne uprave bi moral biti, da zagotovi pogoje za delovanje hišne samouprave. Tu pa smo že pri srži problema: hišno samoupravo ne gre samo vzpostaviti, marveč jo je treba tudi usposobiti in ji zagotoviti pogoje delovanja.

Kakšno naj bo samoupravno sodstvo?

Ustava je globoko posegla v obstoječe družbene odnose; delovni človek odloča o vseh zadevah in odnosih družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema. Pomemben del tega sistema je tudi pravosodni sistem, ki razrešuje družbena nasprotja ali konflikte. To je pravzaprav sredstvo urejanja medsebojnih razmerij in obenem sredstvo uresničevanja oblasti in samoupravljanja vseh delovnih ljudi.

S tovarišem Milanom Gasparijem, svetovalcem predsedstva SRS, smo se pogovarjali o novostih, ki jih prinašajo osnutki pravosodnih zakonov in o stališjih in mnenjih, ki so se pojavljala v razpravah o novem pravosodnem sistemu na problemski konferenci SZDL Lj-Center.

Tovariš Gaspari je poudaril, da novi samoupravni odnosi, ustava in osnutek zakona o združenem delu zahtevajo podružbljanje sodstva in tako je tudi prišlo do oblikovanja samoupravnega sodstva, ki je pravica delovnih ljudi; to neposredno izhaja iz ustavnih zamisli samoupravnega sojenja. V zakonu mora biti sistem samoupravnega sojenja opredeljen tako, da bo čimbolj odprt in v čim večji meri prepuščen kreativnosti naših delovnih ljudi, po drugi strani pa mora zagotavljati trdno osnovo za nadaljnji razvoj samoupravnega sodstva. Poleg rednih sodišč sedaj izgrajujemo sistem samoupravnega sodstva, pri čemer pa ideja ni nova. Že v preteklosti smo poznali poravnalne svete in arbitraže v številnih družbenih organizacijah in družbi. Ustava je pravzaprav le postavila trdno osnovo in dala skupna načela za razvoj samoupravnega sodstva. Že leta 1974 smo pri nas pričeli ustanavljati sodišča združenega dela, ki jih sedaj le še razvijamo, razvoj družbe pa kaže, da bi morali veliko več pozornosti posvetiti tudi razvoju specializiranih sodišč združenega dela, ki bi reševala vprašanja medsebojnih odnosov, obveznosti in zahtev v samoupravnih interesnih skupnostih ter na drugih področjih.

Hiter razvoj družbe in gospodarstva terja razvoj pravosodja

Hiter razvoj gospodarstva, razraščanje medsebojne menjave dela in sredstev, povezovanje in hiter razvoj družbenih ter družbeno ekonomskih od-

nosov zahtevata tudi hiter razvoj pravosodnega sistema. Tovariš Gaspari je ob tem poudaril, da so pravzaprav danes vsi poslovni odnosi v samoupravni socialistični družbi do neke mere, posebno še, če so trajnejši, povezani tudi s samoupravnimi odnosi. Zaradi tega moramo nedvomno prilagoditi sedanje stanje pravosodnega sistema stopnji razvoja družbeno ekonomskih odnosov, pri čemer se je treba zavzemati zato, da osvobodimo sodstvo okov formalizma, vendar nikoli in nikdar na škodo vsebine.

Doslej smo na podlagi zveznega in republiškega zakona o sodiščih združenega dela ustanavljali kot samoupravna sodišča le splošna sodišča združenega dela, koristno pa bi bilo opredeliti, na katerih področjih je treba ustanoviti tudi posebna sodišča združenega dela, saj ustava predpostavlja reševanje sporov v samoupravnih odnosih preko samoupravnih sodišč in ne preko rednih sodišč. Prav zaradi tega je treba pravilno oceniti potrebo po ustanavljanju posebnih sodišč združenega dela v samoupravnih interesnih skupnostih na področju materialne proizvodnje.

Seveda pa bi morali večjo pozornost posvetiti tudi arbitražam in drugim oblikam razreševanja poslovnih sporov.

Nekatere pripombe iz razprav

Razprave so pokazale, da bi morali natančneje opredeliti ustanavljanje, potek volitev sodnikov ter postopek pred samoupravnimi sodišči, zlasti postopek s pritožbo ter postopek

pred poravnalnimi sveti. Na razpravi v krajevni skupnosti Ajdovščina, ki jo je vodil tovariš Gaspari, so razpravljali postavili tudi vprašanja preizkusa zakonitosti odločb in pa smotrnosti novega sistema rednih sodišč.

Dosedanja občinska sodišča naj bi zamenjala temeljna sodišča, ki pa niso po svoji zasnovi zamenjava dosedanjih občinskih sodišč, temveč združujejo nove kvalitete; temeljna sodišča združujejo funkciji dveh sedanjih prvostopnih sodišč, občinskega in okrožnega, medtem ko bi višja sodišča združevala funkcijo okrožnih sodišč kot okrožnih sodišč in vrhovnega sodišča SRS kot pritožbenega sodišča.

Dosedaj smo imeli v Ljubljani dve občinski sodišči, osnutek zakona pa predvideva za Ljubljano eno samo temeljno sodišče z velikim številom sodnikov in dokaj obseznim območjem. Pri tem je treba preudariti ali dosedanje izkušnje iz dela dveh občinskih sodišč v Ljubljani morda ne opravičujejo tudi obstoj dveh temeljnih sodišč, razmisliti pa je treba tudi o tem, ali naj bi se njihovo delo delilo po območjih ali po dejavnosti oz. naravi sporov, ki jih bodo temeljna sodišča reševala.

Prizadevati bi si morali za čimbolj funkcionalno povezanost teh sodišč oz. oddelkov temeljnih sodišč.

S spremembo pravosodnega sistema in sistema sodstva ter družbenopolitičnim spremembami v naši družbi, se pojavi tudi vprašanje strokovnega preizkusa sodnikov, torej tistih, ki bodo reševali spore v skladu z družbeno političnimi interesi

in v duhu samoupravljanja. Morda je še najmanjša dilema okoli naziva tega preizkusa, ki se je dosedaj imenoval pravosodni izpit; veliko več vprašanj se odpira pri vsebini takega preizkusa.

Kako pride občan do svoje pravice

Danes marsikdaj še pravni-ki ne vedo, kje in kako bi reševali posamezna neskladja in probleme, ustava pa zagotavlja občanu pravico, da to sam doseže. Ali bo nov sistem omogočil delovnemu človeku v večji meri uveljavljanje svojih pravic?

Na to naše vprašanje se je tovariš Gaspari nasmehnil in dejal, da tudi sam včasih ne ve, kako bi urejeval v vsakdanjem življenju posamezna manjša vprašanja.

»Vendar pa,« je nadaljeval, »sem prepričan, da bo vsak občan spoznal svoje pravice in pristojnosti poravnalnih svetov

v krajevni skupnosti ziroma pristojnosti in postopek pri samoupravnem sodstvu v temeljni organizaciji kjer dela. Seveda pa je treba vse seznanjati z novim sistemom, z novimi zakoni, prav tako pa moramo povečati tudi obseg varstva zakonitosti, ki mora biti prilagojeno potrebam. Pri tem je še večjo pozornost treba posvetiti občanu in delovnemu človeku in ne samo skupnostim. Nedvomno pa bo lahko velika olajšava tudi taka ureditev sodstva, da bo vsako sodišče moralo posredovati tožbo ali pritožbo pristojnemu sodišču, tudi če taka tožba ne zadeva njihovega dela. Seveda pa je treba to enotno urediti v okviru cele Jugoslavije.

Prav zaradi tega, ker je treba občane bolj seznaniti z njihovimi pravicami pa mislim, da se bomo še večkrat srečali,« je končal naš pogovor tovariš Gaspari.

B. POGAČNIK

Saj ni res — pa je!

Pogosto se zgražamo nad barakarskimi naselji v okolici bele Ljubljane — pa je potreben le pogled skozi špranjo razmajanega platu in ... No, nebotičnik v ozadju priča, da so enake kolibe tudi v strogem mestnem (urbanem) središču. (Foto Selan)

Večja stanovanjska hiša ima več stanovalcev kot poprečna slovenska vas, vemo pa, kako vsebinsko bogata je lahko že starodavna vaška samouprava.

Med drugim bo treba povežati manjše večstanovanjske hiše v večjo enoto, v kateri bo mogoče uresničevati hišno samoupravo po kadrovski in materialni plati. Za uspešno delo bo treba nameniti več pozornosti kadrom v hišnih svetih in zagotoviti uresničevanje zakonskih določil o mandatni dobi hišnih svetov. Dosedanji primeri, ko že šest ali osem let niso volili novega hišnega sveta oziroma njegovega predsednika, se ne bodo smeli ponoviti.

Hišna samouprava potrebuje tudi ustrezno finančno bazo: iz stanarin, najemnin, prispevkov etažnih lastnikov. Hiša pa seveda razpolaga tudi s sredstvi za obratovalne stroške in z drugimi sredstvi.

Nevarnost forumskega dela

Dušan Kompare je dopolnil referat Andreja Mlinarja, da se postopno spet približujemo forumskemu delu. Ali so nekateri delegati res vredni tega imena ali pa so to ljudje, ki dajejo samo svoja mnenja, ne da bi pred tem razpravljali z občani in delovnimi ljudmi, katerih delegati so? Samo z organizacijo foruma ne bomo na-

šli prave rešitve. Ljudje morajo čutiti, da odločajo sami prek svojih delegatov. Zelo narobe je, da dobivajo delegacije gradivo iz krajevnih skupnosti tik pred razpravo, ker to delegaciji oddaljuje bazo.

Barbarič iz KS Ajdovščina je razpravo dopolnil z besedami, da tudi pri njih čutijo slabo komuniciranje in pozno dostavljanje gradiv. Velika pomanjkljivost je tudi ta, da ni še nikoli prišlo do sestanka predstavnikov krajevnih svetov s predstavniki IS občine ipd. Tu di v OZD niso došli pomena krajevnega samouprave, saj se ta ne sme končati z besedami: »Mi vam damo 300 dinarjev na osebo, vi pa delajte kot veste in znate!«

Karel Destovnik je dodal, da mladi v KS več let niso delovali organizirano, zdaj pa bi jih morali pritegniti, jih navaditi na delo na terenu, saj so svoje delovne sposobnosti že dokazali drugod.

Začnimo delati

Sekretar OK ZKS Drago Flis je povzel, da imamo vsi pripombe in je prav, da jih povemo, saj bomo lahko le tako odpravili napake. Hkrati pa je gotovo, da ne bomo prišli do boljše vsebine samo s kritiko, kako materiali prihajajo nemogoče pozno, kako je nemogoče tako komplicirane stvari

razrešiti v tako kratkem času itd. Prav je, da to kritiziramo, prav pa bi bilo, da pokritiziramo to, da se premalo udeležujemo in premalo odločno uveljavljamo svoje ugotovitve. Priznati moramo, da smo za takšno stanje vsi krivi ... Os- novno vprašanje angažiranosti občana je vsebina. Če bomo občanom ponudili izdelan program, se bo okrog njega takoj zbral cel »roj«. Toda do izdelanega programa lahko pridemo le s sodelovanjem občanov in delovnih ljudi. Razpravljalec se je strinjal s prejšnjimi diskutanti, da bi se organiziranost SZDL krila iz organiziranosti ZK. Vprašanje odgovornosti komunistov moramo postaviti drugače. »Po mojem mnenju sploh ni treba nič konstituirati, pač pa je treba kar začeti delati!« je dejal Drago Flis. Glede delovanja komunistov in udeležbe sestankov je potrebno le nekaj pedantnosti: zapisati kdaj se je kdo odzval in to sporočiti osnovni organizaciji. Zatem je treba vprašati občinski komite, kaj so storili s tovariši, ki ne delajo.

»Menim, da nihče ne bo nikogar postavil pred vrata, kljub temu, da plača 300 dinarjev po zaposlenem, če bo prišel k njemu s pametnim predlogom. Zdaj smo pa spet na začetku, kako se bomo dokopali do tistih skupnih interesov. Tukaj

pa nimamo čarobne palice, to je samo nenehno vsakodnevno razpravljanje z delovnimi ljudmi in občani,« je zaključil Drago Flis.

Akcijski program

Ob koncu posveta je predsednik OK SZDL Vojko Novak strnil nekatere misli in predloge, ki naj bodo vodilo prihodnjega dela.

Od januarskega dogovora je v KS veliko pridobila ne le SZDL, ampak tudi ZK, ZSM, sindikat. Ugotovljena odprta vprašanja so predvsem na delovnih izkušnjah temelječa spoznanja. Hkrati pomenijo željo za večjo angažiranost, da bi naredili še korak naprej. V tem smislu je ta posvet uspeh. Zato je Vojko Novak predlagal ponoven podoben sestanek v oktobru.

»Sedaj, ko bomo začeli ustanavljati terenske odbore, ki jih bomo različno imenovali, na primer vaški odbor, ulični odbor, moramo izvajati pravzaprav tisto, kar je zapisano v ustavi, v dokumentu X. kongresa ZKJ, v republiškem dokumentu, in posebno tisto, kar je sprejela zvezna konferenca SZDL ... Terenska oblika dela mora biti takšna, da lahko sama po sebi razbije forumsko delo ... Priti moramo do osnovne celice, do občana, sicer ne bomo uspeli narediti tega,

kar je zapisano v ustavi,« je dejal Vojko Novak. Brez organizirane SZDL ne bo mogoče izpeljati nobene akcije. Vodilo vsega dela mora biti: približati se občanom in delovnim ljudem. Prisluhniti je treba in se pogovoriti. Res je, da imamo posvetovalnice za različne težave, vendar mora do teh posvetovalnic občan sam stopiti, mi pa lahko pridemo k njemu — je slikovito dejal Vojko Novak in nadaljeval: »Če bi dosegli, da bi se občani in delovni ljudje obračali k nam, nam zapu-ali svoje težave, probleme, potem smo dosegli več, kot smo si želeli.«

Zatem je predlagal redakcijsko komisijo petih članov, ki naj izdelajo program dela in vsebinsko organiziranost KS izhajajoč iz te razprave in gradiva zanjo. Pripravijo naj akcijski program dela na področju ustavne organiziranosti KS in organizacije v KS. Akcijski program in gradivo bi posredovali vsem krajevnim skupnostim in družbenopolitičnim organizacijam. O akcijskem programu naj bi po možnosti vsi razpravljali, nato pa naj bi se izoblikoval dokončen akcijski program. Njegova uresničitev bi postala obvezna politična naloga, katere cilj bi bil odpraviti pomanjkljivosti, o katerih je tekla beseda na tem posvetu.

Vladimir Jerman